

Ибратли ҳикоя

Абдураҳмон Жомийнинг «Баҳористон»ида баён этилишича, фозил бир инсон сирдош дўстига хат ёзар эди. Унинг ёнида ўтирган кимса эса кўз қирини ташлаб, мактубни ўқирди. Бу фозилга малол келди ва битикиларига «Агар ёнимда муттаҳам бир даюс хатимин ўқиб ўтирганинда эди, сенга ҳамма сирларими ёзган бўлардим», деган жумлани кўшиб кўйди.

— Худо ҳақи, мавлоно, — деди ҳалиги одам, — мен мактубнингизга қараганим ҳам, ўқиганим ҳам йўқ.

— Эй аҳмоқ! — деди фозил, — бўлмаса, нима ёзганимни қайдан билдинг?

Ким бирорининг сирларин билмоқчи бўлса ёширип, ёзгирлини бирла сир олса, чин ўтириш у зам. Гар бу шея ҳақ талаб этса, яна баттар шиши, Номини кўйса яратишадай ё даюс, ё муттаҳам.

«ГУРУЧ» ОПЕРАЦИЯСИ

Сайд Аҳмад ака девзира гуруч танлашга уста. Бир гал азза-базза Кўқон бозорига кириб, чўнгаранинг гуручидан харид қилдик. Сайд Аҳмад ака — ўттиз кило, мен ўттиз кило. Мезбонлар гуруч солинган қоғоз қолларни вагонга чикариб беришди. Поеzd жилгандан сўнг устоз билан алла-паллагача гуручлаби ўтиришди. Кейин ухлаб қоплан.

Бир маҳал ғалати шатир-шутирдан ўтиришни кетдим. Қарасам, купе шифтида хира чироқ ёниб туриби. Сайд Аҳмад ака майкачан бўлиб, ўриндиқча ўтириб олган. Олдида иккита коп. Менинг қолимдаги гуручдан ҳовчулаб-ҳовчулаб олади-да, ўзининг қопига солади.

— Хорманг, устоз! — дедим. — Нима ҳаракат?

— Ўйғондинми? — деди оқсоқол кирой мехр билан. — Ухлайвер, бўтам, чарчагансан, ухлайвер. — Шундай деб юмушини бамайли хотир давом эттираверди. — Мен билан ишинг бўлмасин, — деди тушунтириб. — Шунақа, ярим кечадан кейин эсим жиндай қирарли-чиқарли бўлиб колади. Нима қилаётганини ўзим билмайман.

Ҳайрон бўлдим. Қарасам, гуручимнинг баракаси учиб кетапти.

— Эсингиз қирарли-чиқарли бўлса, нега ўзингизнинг гуручингизни менинг қолимни солмайсиз да, менинкини ўзингизнинг қонингизга соласиз?

Сайд Аҳмад ака менга хотиржам қараб кўйди.

— Ўнда сапсем жинни бўламан-ку, болам!

Ўткир ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Насрий масал
Учар тошибақа

Үйрмонда «Бўри мен Шердан кўрқмайман, деб мақтанганмиш», деган гап тарқалиди. Буни эшитдан Кўён Бўрига учрashiбди:

— Эшитдингизми, Тошибақа учармиш...

— Бу гапни айтгандар бекориканинг бештасини ебди! — дебди Бўри калондимоғлик билан.

— Наҳотки, ишномасангиз?... Ахир, мен бу янгиликни боягини

Шернинг ўз оғизидан эшитдим, — дебди Кўён жиддий оҳанди.

— И-е! — Бўри бирдан ҳушёр тортиб, қалтириб бошлиди. — Оддинроқ, шундай демайсанни, шаллангуклоқ. Шер ака айтган бўлсалар, Тошибақа учади. Ҳа, энди... жа-а баланд бўлмасам, пастроқ учаверади.

Одилжон ЖЎРАЕВ

КОТИБАНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ

— Дада, одамнинг ичган ёки ичмаганини қандай аниқлаш мумкин?

— Қара, ҳув анива ерда иккি киши туриби. Улар мастининг кўзига тўртта бўлиб кўринади.

— И-е, нималар деяпсиз, дада, у ерда бор-йўғи битта одам бор-ку?!

— Бугун сизлар билан «ёлғон» тушунчасини ўрганимиз, — деди фалсафа ўқитувчиси дарсни бошларкан. — Бу мавзууда менинг иккита китобим бор. Орангизда уларни ўқиганлар борми?

Барча талабалар бараварига кўл кўтартган эди, у мийигида кулиб, деди:

— Бу ёлғонга жонли мисол. Чунки менинг асрарларим ҳали чоп этилмаган.

Курилаётган иншоотни кўришга отланган дирек-

тор янги котибага деди:

— Ўринбосарим сизга асосий вазифангизни обдон тушунтиргандир. — Ҳўш, биринчи навбатда нима қилишиниз зарурлигини билиб олдингизми?

— Бўлмасам-чи, — деди котиба ҳозирхавоблик билан, — сиз бирор жойдан қайтишингиздан сал олдин ўринбосарингизни ўйғотиб кўйишим керак!

— Менинг болалигим жудаям қийин кечган. Беш ёшгача исиммни «Овозинг ўчѓур» бўлса керак, деб ўйлаганман.

— Кўшма гап қанақа бўлади, дада? — деб сўради дарс тайёрлаётган болакай.

— Буни, яхшиси, бир гап айтсан, ёнига ўнтасини кўшиб, бутун маҳаллала достон қиласиган ойингдан сўра, ўғлим.

Уч нарса — ўйқотилган вақт, айтилган сўз ва бой берилган имконият ортга қайтмайди.

Уч нарса — муҳаббат, ҳақиқат ва дўстлик энг бебаҳо неъмат ҳисобланади.

Уч нарсага — мансабга, бойликка ва омадга ишониб бўлмайди.

Уч нарсани — иймонни, хотиржамликни ва умидни ўйқотмаслик керак.

Уч нарса — жаҳл, кибр ва ичқилик умринг эгови саналади.

Сабоқ**Ўқинг, бу – қизиқ!****Хотираси
кучли инсонлар**

• Муҳаддислар сultonни И мом Бухорий дунё кезиб, 60 мингдан зиёд ҳадис тўплаганида эндигина 16 ўшдан ошганди. Бор умрини илмга бағишишаган ул табаррук зот 300 мингга ҳадиси ёд олган.

• И мом Қатода бир тиянни ёддан билган.

• Муҳаддис ва фақиҳ И мом Нававий қисқа умри давомида 500 та китоб таълиф қилган.

• Ҳинд диёрида яшаган Ашраф Али Тахонавий ҳам қисқа ҳаёт кечиди. Шунга қарамай, 1500 та китоб ёзишига ултурди ва кейинчалик катта обруқ қозонган талай шогирдлар етишиди.

• Фалокат туғайли Ибн Ҳазмнинг барча китоблари ёниб кетади. Шунда у ҳаммасини ёддан айтib, одамларни ҳайратга солади.

• И мом Шаъбий «Оқ нарсага ёзилган ҳар нарсани ёд олдим», деган экан.

Ҳажвия

— Завод янги ихтиро учун муассасамизга катта миқдорда мукофот пули ажратди, — деб гап бошлади директор комиссия аъзоларни йиғилгач.

— Қисқаси, ихтирони саноатга татбиқ этишда қатнашгандарнинг барчasi кўшган ҳиссасига яраша улушини олиши лозим!

— Яшанг, муҳтарам директор таълиф қилганни йиғилгач.

— Гапни илиб кетди илмий ишлар бўйича ўринбосар Санников.

— Бу ихтирони яратиш ғоясини бизларга аслида сиз бергансиз! Қолаверса, агар сиз боз-қош бўлмасан-гиз, ихтиро яратида мадси. Демак, биринчидан номзод ўзингиз бўласиз. Тўғрими, ўртоқлар...

— Тўғри! Тўп-па-тўғри! — бир овоздан мъзкуллашди даврагидаги.

— Сиз ҳам мендан кам тер тўқимдингиз, чамамда...

— Дириктор Санниковга қараб мамнун жилмайди.

Сўнгра сўзидан давом этди.

— Ҳўш, биринчи ва иккичи номзод аниқланди. Энди қолганларни ёзинг: лаборатория мудири Ҳароров, касаба уюшмаси раиси Раҳматов, бўлим бошлиғи Тешабоев, боз мұхандис Темиров, ОТК бошлиғи Маккамов...

Ия, сал бўлмаса, хўжалик ишлари бўйича ўринбосаримиз қолиб кета-эзибди-ку!

— Э, хайрият-э, — енгил хўрсиди Бойбусинов.

— Янга... Ҳўш, ҳа, айтгандан кадрларни кечиди.

— Ҳўш, биринчидан кадр